

**METODOLOŠKO UPUTSTVO
O CIJENAMA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA**

Sadržaj

METODOLOŠKI OPIS ISTRAŽIVANJA.....	3
PRAVNI OSNOV.....	3
METODOLOŠKE OSNOVE.....	3
Cilj i sadržaj statističkog istraživanja	3
Izveštajne jedinice	3
Obuhvat istraživanja	3
Metod, vrijeme i izvori za prikupljanje podataka	4
Obaveza zaštite individualnih podataka	4
Definicije.....	4
Nivo reprezentativnosti.....	4
ORGANIZACIJA ISTRAŽIVANJA	5
Organ za sprovođenje istraživanja	5
Obaveznost davanja podataka	5
Rokovnik osnovih faza istraživanja.....	5
INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA	5
Upitnik i uputstvo za popunjavanje upitnika	5

METODOLOŠKI OPIS ISTRAŽIVANJA

Mjesečni izvještaj o cijenama poljoprivrednih proizvoda PO-CA

PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za organizaciju i sprovođenje istraživanja u oblasti agromonetarne statistike je Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl. list Crne Gore", br. 18/12 od 30.03.2012).

METODOLOŠKE OSNOVE

Cilj i sadržaj statističkog istraživanja

Cilj istraživanja je da se obezbijede podaci o cijenama poljoprivrednih proizvoda koja važi do 15-tog u mjesecu. U tu svrhu ovim istraživanjem prikupljaju se sledeći podaci za poljoprivredne proizvode, odnosno grupu proizvoda: o cijenama koje se uzimaju iz cjenovnika koji važi do 15-tog u mjesecu i količinama proizvedenih poljoprivrednih proizvoda i realizovanih u toku izvještajnog mjeseca.

Dobijeni rezultati se koriste: za obračun indeksa cijena u poljoprivredi (output) po poljoprivrednim proizvodima i po grupi proizvoda.

Izračunati indeksi cijena u poljoprivredi predstavljaju pokazatelje kretanja cijena proizvoda proizvođača poljoprivrede i ribarstva i koriste se za različite svrhe.

Izvještajne jedinice

Izvještajne jedinice za istraživanje o cijenama poljoprivrednih proizvoda su:

- privredna društva (poljoprivredna preduzeća, industrijska preduzeća koja proizvode, prerađuju i prodaju poljoprivredne proizvode);
- zemljoradničke zadruge koje se bave otkupom poljoprivrednih proizvoda neposredno od individualnih poljoprivrednih proizvođača;
- poslovne jedinice u sastavu trgovinskih, industrijskih i drugih preduzeća;
- preduzetnici.

Obuhvat istraživanja

Istraživanjem su obuhvaćeni svi najveći poslovni subjekti, zemljoradničke zadruge i preduzetnici, koji obavljaju prodaju proizvedenih poljoprivrednih proizvoda.

Kriterijum za obuhvat pravnih lica je broj radnika (od 2 i više zaposlena radnika).

Adresar izvještajnih jedinica za ovo istraživanje formira se na osnovu:

- statističkog biznis registra (registar privrednih društava i preduzetnika),
- drugih administrativnih izvora (Privredna komora Crne Gore).

Metod, vrijeme i izvori za prikupljanje podataka

Istraživanje se sprovodi izvještajnim (poštanskim) metodom. Svaka izvještajna jedinica na obrazcu PO- CA, na osnovu raspoložive dokumentacije, upisuje količine i cijene po jedinici mjere proizvedenih i realizovanih proizvoda. Izvještajne jedinice koje vrše proizvodnju i realizaciju poljoprivrednih proizvoda na području više opština popunjavaju onoliko upitnika koliko je bilo različitih opština na kojima je vršena realizacija. Istraživanje se sprovodi u mjesečnoj periodici. Izvještajne jedinice imaju obavezu da do 20. u mjesecu dostave upitnike, sa podacima za prethodni mjesec. Izvor za sastavljanje izvještaja su knjigovodstvena i druga dokumentacija kojom raspoložu izvještajne jedinice koje sastavljaju izvještaj.

Tretman poreza i doprinosa upisuje se cijena bez PDV-a umanjena za subvencije i popuste

Indeksi cijena u poljoprivredi (output) izračunava se na temeljima cijena dobijenih iz mjesečnih istraživanja o otkupu i realizaciji poljoprivrednih proizvoda i ostalih istraživanja Zavoda za statistiku Crne Gore, administrativnih podataka iz Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja (AMIS).

Bazni period (godina) za izračun indeksa cijena mijenja se svake 5 godine (godine koje se završavaju na "0" ili "5"). Za 2009 godinu 2005 godina predstavlja bazni period.

Struktura pondera izračunava se na bazi udjela pojedinih proizvoda u otkupu i realizaciji poljoprivrednih proizvoda, vrijednosti poljoprivredne proizvodnje kao i na ekspertskim procjenama Biotehničkog instituta Crne Gore.

Obaveza zaštite individualnih podataka

Tajnost podataka je zagarantovana. Rezultati dobijeni istraživanjima koriste se isključivo u statističke svrhe i objavljuju se u agregiranom - zbirnom obliku.

Definicije

Pod količinama podrazumjevaju se ukupne količine proizvedenih i realizovanih poljoprivrednih proizvoda u izvještajnom mjesecu.

Pod cijenama poljoprivrednih proizvoda podrazumijevaju se cijene koje se formiraju u prvoj fazi puštanja u promet tj. u transakciji u kojoj je prodavac neposredni poljoprivredni proizvođač. Cijene se uzimaju iz cjenovnika koji važi do 15-og u mjesecu.

Indeks cijena poljoprivrednih proizvoda obuhvata proizvode biljne i stočarske proizvodnje.

Nivo reprezentativnosti

Dobijeni rezultati su reprezentativni na nivou države.

Usaglašenost sa međunarodnim preporukama, standardima i praksom

Definicija osnovnih varijabli, metodologija obračuna rezultata i sadržina upitnika je usklađena sa Priručnikom statistike poljoprivrednih cijena (*Handbook for EU Agricultural Price Statistics, 2008*).

ORGANIZACIJA ISTRAŽIVANJA

Organ za sprovođenje istraživanja

U pripremama i sprovođenju istraživanja učestvuju Zavod za statistiku- Sektor statistike poljoprivrede, šumarstva i životne sredine i sva područna odeljenja.

Zavod za statistiku, odnosno Sektor statistike poljoprivrede, šumarstva i životne sredine izrađuje metodologiju i instrumente za sprovođenje istraživanja, sastavlja uputstva za organizaciju i sprovođenje istraživanja, štampa obrazce, uputstva i druge materijale neophodne za sprovođenje istraživanja, dostavlja obrasce izvještajnim jedinicama preko područnih odeljenja, vrši kontrolu obuhvata, kontrolu tačnosti i potpunosti podataka u izvještaju, vrši logičku i računsku kontrolu izvještaja, unos, obrađuje podatke i objavljuje rezultate istraživanja.

Područna odeljenja Zavoda za statistiku ažuriraju adresare, dostavljaju upitnike izvještajnim jedinicama, pružaju pomoć izvještajnim jedinicama kod sastavljanja izvještaja, prikupljaju izvještaje, kontrolišu potpunost obuhvata izvještajnih jedinica, potpunost i ispravnost podataka u izvještaju.

Obaveznost davanja podataka

Obaveza davanja podataka temelji se na članu 36, a kaznene odredbe za odbijanje davanja ili davanje nepotpunih i netačnih podataka na član 66 Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl. list Crne Gore", br. 18/12 od 30.03.2012).

Rokovnik osnovnih faza istraživanja

- Rok da izvještajna jedinica dostavi popunjen upitnik PO-CA nadležnom statističkom organu je 20. u mjesecu za prethodni mjesec.
- Statistička područna odeljenja do 25. u mjesecu dostavljaju logički i računski kontrolisan statistički materijal, za prethodni mjesec, Sektoru statistike poljoprivrede, šumarstva i životne sredine.
- Rok za izradu prvih rezultata je 31. u mjesecu za prethodni mjesec.

INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA

Upitnik i uputstvo za popunjavanje upitnika

Pri sprovođenju mjesečnog istraživanja o cijenama poljoprivrednih proizvoda PO-CA koristi se obrazac Mjesečni izvještaj o cijenama poljoprivrednih proizvoda PO-CA. Obrazac sa uputstvom za popunjavanje se nalazi na web sajtu Zavoda za statistiku www.monstat.org

Spisak publikacija u kojima se objavljuju metodologija i rezultati istraživanja

- Saopštenje – Indeks cijena u poljoprivredi na kvartalnom nivou objavljiće se od 2013. godine

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)

81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2,

telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Metodološko uputstvo pripremila:

Nataša VOJINOVIĆ

Tel. +382-20-231 004

contact@monstat.org

Tehnička urednica: Radmila Šišević